

Торохтій

Брати (Якоб і Вільгельм) Грім

Жив собі мірошник, і мав він гарну дочку — ото було й усе його багатство. Але він був великий хвалько. Трапилося йому якось розмовляти з самим королем. От він і хвалиться йому:

— А моя дочка вміє з соломи золоті нитки прясти!

— Таке мистецтво мені подобається, — мовив король. — Якщо твоя дочка справді така майстриня, приведи її завтра до мене в замок, хай я сам побачу, чого вона варта.

Другого дня привів мірошник свою дочку до королівського замку. Король завів дівчину до кімнати, де було повно соломи, дав їй прядку та мотовило і сказав:

— А тепер сідай до роботи, і якщо ти за ніч не спрядеш цю солому на золоті нитки, то жива звідси не вийдеш!

І лишив її саму. А щоб вона не втекла, замкнув кімнату і сховав ключа до кишені.

Сидить бідолашна мірошниківна й не знає, що їй робити. Вона зроду не чула, щоб хтось із соломи прядв золоті нитки. Як подумала вона, що її чекає, то аж похолола зі страху й гірко заплакала.

Коли це двері відчинилися, й до кімнати зайшов якийсь маленький чоловічок.

— Добрий вечір, мірошниківно, — сказав він. — Чого ти так гірко плачеш?

— Ох, — зітхнула дівчина, — як мені не плакати? Я повинна спрясти всю цю солому на золоті нитки, а не вмю.

— А що ти мені даси, як я спряду її замість тебе? — спитав чоловічок.

— Своє намисто, — сказала дівчина. Чоловічок узяв у неї намисто, сів до прядки

і — круть, круть, круть! — тричі крутнув її, та й повна шпуля ниток. Потім знов: круть, круть, круть! — тричі крутнув прядку, та й знов повна шпуля ниток. І так до самого ранку. Коли почало світати, в кімнаті не лишилось ані соломинки, тільки лежала купа золотих ниток.

Король насилу дочекався, поки зійде сонце, і зразу ж прибіг до мірошниківни. Як побачив він те золото, то дуже здивувався, а ще дуже зрадів. Але йому захотілося мати золота ще більше.

Він повів дівчину до іншої кімнати, багато просторішої за першу, де теж було повно соломи, й загадав їй і ту солому спрясти за ніч на золоті нитки, якщо вона хоче лишитися живою.

Дівчина не знала, що їй робити, й заплакала з розпачу. Аж ось двері знов відчинилися, до кімнати зайшов маленький чоловічок і спитав:

— Що ти даси мені, як я спряду тобі й цю солому на золоті нитки?

— Свій перстень, — відповіла дівчина. Чоловічок узяв у неї перстень, знову сів до прядки й за ніч усю солому справ на блискучі золоті нитки.

Як побачив їх король, то аж затремтів з радощів. Та на те він і король — усе йому золота мало. Повів він мірошниківну до ще просторішої кімнати, повної соломи, і каже:

Доведеться тобі прясти ще й цієї ночі. Але як спрядеш цю солому, то станеш моєю дружиною.

Бо подумав собі: "Хоч вона тільки мірошниківна, а багатшої дружини я не знайду в цілому світі".

Лишилася дівчина сама серед тієї соломи. Аж ось до кімнати втретє зайшов чоловічок та й питає:

— Що ти мені даси, якщо я тобі цього разу спряду солому?

— Я більше не маю чого дати, — відповіла дівчина.

— То пообіцяй, що, як станеш королевою, віддаси мені свою першу дитину.

Хтозна, як там воно ще буде, подумала собі мірошниківна, а допомогти їй у біді більше нема кому. Тому пообіцяла чоловічкові, що вволить його волю, а він за те ще раз спряв солому на золоті нитки.

Прийшов уранці король і побачив, що вся солома стала золотом, як він і хотів. Тоді він улаштував весілля, і мірошниківна стала королевою.

Через рік у неї знайшлася дитина, а про чоловічка вона й думати кинула. Аж ось одного дня він заходить до неї в кімнату та й каже:

— Ну, а тепер давай мені те, що обіцяла. Перелякалася королева і просить його:

— Бери собі всі багатства, які є в королівстві, тільки лиши мені дитину.

А чоловічок відповідає:

— Ні, мені жива дитина миліша за всі скарби світу.

Як почула це королева, то так заплакала, так заголосила, що навіть чоловічкові стало її шкода.

— Ну добре, даю тобі ще три дні, — сказав він. — Коли ти за цей час довідаєшся, як мене звати, дитина буде твоя.

Цілу ніч королева згадувала всі імена, які будь-коли чула, а вранці послала гінця по всій країні, щоб він розпитався, де ще як кличуть людей. Коли чоловічок з'явився другого дня, вона почала називати його то Каспаром, то Мельхіором, то Бальцером, перебрала всі імена, які знала, та він на кожне відповідав:

— Ні, мене звати не так.

Другого дня королева послала гінця по сусідніх країнах, щоб він розпитався, як там звуться люди. І як чоловічок прийшов знову, вона почала його кликати найнезвичнішими, найчуднішими іменами.

— Може, тебе звати Поламайребром? Чи Баранбуцом? Чи Зачепиногою?

Та чоловічок щоразу відповідав:

— Ні, мене звати не так.

Третього дня гінець знов повернувся додому та й каже:

— Більше я не напивав жодного імені, та коли йшов узліссям під високою горою, то побачив там хатку, а біля хатки горіло багаття, а навколо багаття стрибав на одній нозі смішний чоловічок і горлав:

Нині пива наварю я,

*Завтра вранці хліб пектиму,
А позавтра в королеви
Заберу її дитину.
То талан великий мій,
Що я звуся Торохтій!*

Уявляєте собі, як зраділа королева, коли почула це ім'я!

Тільки-но гінець пішов, а чоловічок уже й тут. Заходить він до королеви та й каже:

— Ну, то як мене звати, пані королево? А королева спершу питає:

— Може, Кунст?

— Ні.

— Може, Гайнц?

— Ні.

— То, може, Торохтій?

— Це тобі сам чорт сказав моє ім'я, сам чорт! — крикнув чоловічок і спересердя так тупнув правою ногою, що вона по коліно вгрузла в землю. Тоді з люті схопився обома руками за ліву ногу й розчахнув себе навпіл.

Переклад Євгена Поповича